

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

20. december 2019

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 22 (Alm. del) af 25. oktober 2019 stillet efter ønske fra Rune Lund (EL)

Spørgsmål

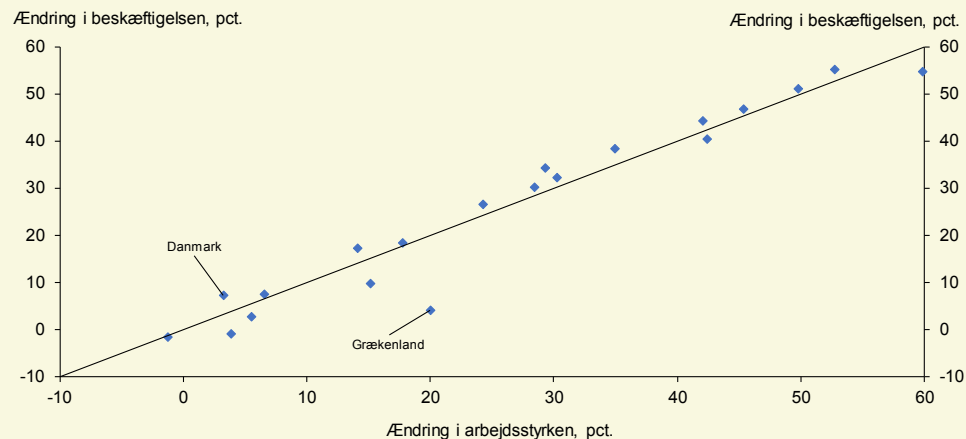
Vil ministeren oplyse, hvordan sammenhængen er mellem øget beskæftigelse og tilgangen til arbejdsstyrken, og kan ministeren bekræfte, at der har været en klar sammenhæng mellem beskæftigelsen og arbejdsstyrkens størrelse, således at jo flere i beskæftigelse, jo mere er arbejdsstyrken vokset?

Svar

Udviklingen i arbejdsstyrken over tid kan ved hjælp af estimationsteknikker deles op i en konjunkturbetinget og en strukturel del. Det samme gælder for ledigheden og beskæftigelsen.

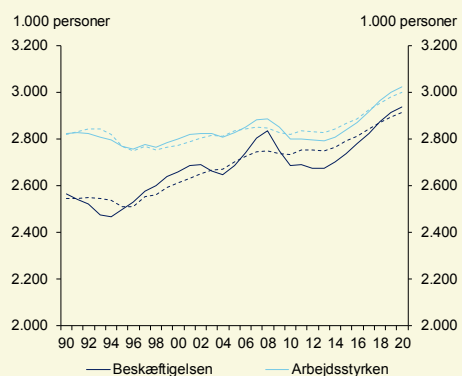
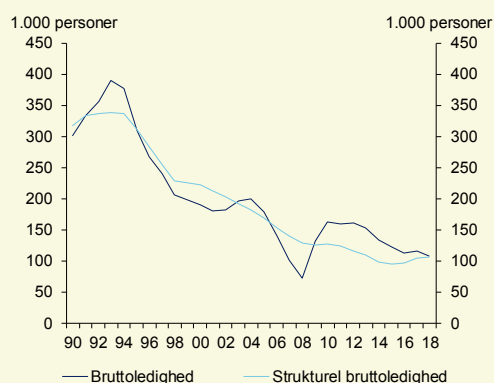
For de *strukturelle* størrelser er den grundlæggende sammenhæng mellem arbejdsstyrke og beskæftigelse følgende: større strukturel arbejdsstyrke medfører på sigt omtrent tilsvarende større strukturel beskæftigelse (ved uændrede strukturer i øvrigt, herunder en uændret strukturel ledighedsprocent). Det afspejler, at den samlede beskæftigelse på sigt er bestemt af de underliggende strukturer og rammevilkår i økonomien, herunder befolkningsudviklingen og indretningen af arbejdsmarkedet, *jf. bl.a. Finansredegørelse 2014, afsnit 5.4.*

Det ses eksempelvis tydeligt af figur 1, at de OECD-lande, der har haft en stor vækst i arbejdsstyrken siden 1990, også har haft stor vækst i beskæftigelsen. Forskellene i udviklingen i arbejdsstyrken på tværs af landene afspejler især forskelle i befolkningsudviklingen.

Figur 1**Ændring i faktisk arbejdsstyrke og beskæftigelse i udvalgte OECD-lande, 1990-2018**

Kilde: OECD og egne beregninger

Både beskæftigelse og arbejdsstyrke svinger over tid omkring deres strukturelle niveauer, *jf. også figur 2*. Over den viste periode er beskæftigelsen i Danmark vokset hurtigere end arbejdsstyrken. Det afspejler primært reformer af arbejdsmarkedsregler og skat mv., som siden starten af 1990'erne har nedbragt den strukturelle ledighed og dermed også den faktiske ledighed over tid, *jf. figur 3*.

Figur 2**Sammenhæng mellem beskæftigelse og arbejdsstyrken, 1990-2018****Figur 3****Bruttoledigheden, 1990-2018**

Anm.: I Figur 3 angiver de stiplede linjer de respektive strukturelle niveauer.

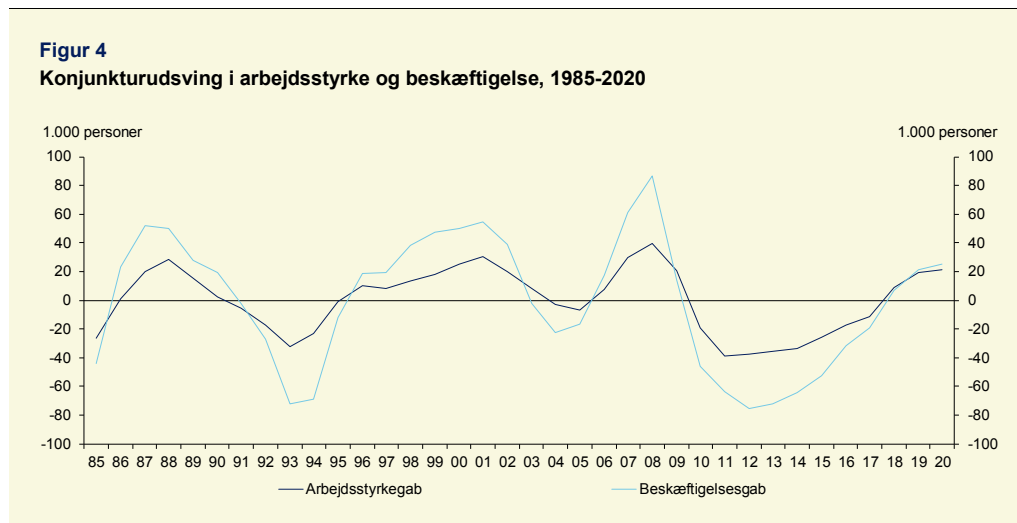
Kilde: Opdateret 2025-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2023, oktober 2019.

For den *konjunkturbetingede* del af udviklingen i arbejdsstyrke og beskæftigelse gælder, at udsving i disse to størrelser samvarierer tæt år for år, *jf. figur 4*. Når konjunkturerne og jobmulighederne er gode, trækkes flere ind i arbejdsstyrken – herunder navnlig unge (dvs. unge, der arbejder i stedet for at studere eller arbejder

ved siden af studierne), personer, der ellers ville være i aktivering uden for arbejdsstyrken samt personer, der ellers ville være kontanthjælpsmodtagere uden for arbejdsstyrken. Omvendt er der færre, der deltager i arbejdsstyrken, når konjunkturerne er dårlige, herunder flere unge der tager en uddannelse (uden at arbejde ved siden af) samt flere, der indgår i aktiverings- eller kontanthjælpsforløb uden for arbejdsstyrken mv. Denne såkaldte "discouraged worker effect" er en del af Finansministeriets model for arbejdsstyrkegabet, *jf. også Finansministeriets beregning af konjunkturgab og strukturelle niveauer (februar 2015 på fm.dk)*. Konjunkturvariationen i erhvervsdeltagelsen inklusive fordelingen på alder (herunder, at det især er unges deltagelse i arbejdsstyrken, der svinger med konjunkturerne), er nærmere belyst i *fx Finansredegørelse 2014, s. 121-129*.

Tendensen til, at flere (primært unge) deltager i arbejdsstyrken i højkonjunkturer og færre under lavkonjunkturer medvirker til at dæmpe konjunkturudsving i den samlede ledighed, og også til at opsvingsfaser kan vare længere inden de løber ind i flaskehalse og udtalt mangel på arbejdskraft.

Effekten af konjunkturer er midlertidig. På mellemfristet og langt sigt er det som nævnt den strukturelle udvikling i arbejdsstyrken, som er bestemmende for beskæftigelsen. Stigningen i arbejdsstyrken siden 2013 har været central for, at der i dag er flere i arbejde i Danmark end nogensinde før.

Kilde: Opdateret 2025-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2023, oktober 2019.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister